

ДІЛО

ВХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пом.
Конто почт. швед. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місечний в краю 500 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 л., Німеччині 750 л.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 л., Австрії
750 ш. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Реданції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИКІРНИКА
25 сот.

З ошадности повстав добробут оди-
ниці а тим самим добробут народу. Не будьте
своїм власним ворогом і складайте свої оша-
дности в Кооперативному Банку ДНІСТЕР
у Львові, вул. Руська, ч. 20. 1-1

Триліття.

Львів, 16. травня 1929.

Цього місяця минає три роки від травневого
перевороту, якого доконав у Варшаві марш. Піл-
судський під гаслами санациї відносно у поль-
ській державі. Наслідки перевороту всім відомі.
Гризу Вітоса не стало, уступив зі свого станови-
ща і президент Войцеховський. До влади при-
йшов санацийний табор під проводом марш. Піл-
судського, що зайняв у Польщі систему т.
п. твердої руки в правлінні. Він виконує владу
по винищений день.

За три роки в Польщі багато чого змінило-
ся, особливо під політичним оглядом. «Тверду
руку» потрапленого правління відчували зара-
же по перевороті передовіші противники санацийно-
го табору. І хоч вони мали більшість у тодішньо-
му сеймі, то всеж до систематичної і планової
боротьби з новим урядом були не алатні. Сою-
м під диктат ухвалив зміну деяких постанов
конституції, наділяючи нового президента держави
великими повноваженнями, і служив потім до са-
мого свого кінця радше для декорації, як для ви-
конування своїх обов'язків. Новий уряд правив
без союму і на підставі одержаних повноважень
али президента декретував закони.

Попри державну працю зайнявся санацийний
табор дуже інтенсивно працює над ослаблянням
та моральним дискваліфікуванням своїх полі-
тичних противників. Йому вдалося цілковито
розложити «Піста» і польську народову демо-
кратію. Обі ці політичні організації сильно осла-
бли та втратили впливи. Такі партії як ППС і
«Визволені» стояли тоді на політичних позиціях
санациї. Вони акцентували переворот і давали
підримку новому урядові. ППС взяла навіть
активну участь у перевороті та в великій мірі
притримувалася до його успіху. Нині обі ці партії,
отже ППС і «Визволені», є у вавзятій опозиції
до санацийного правління, яке зі свого боку ро-
бить все, щоб їх розложити та ослабити випро-
бованими свого часу у відношенні до електів і
квацийних засобами. Не можна сказати, щоб ця
кваций санациї була цілком безуспішною. Але про
те, так мимохолом.

На весну 1929 р. переведено нові вибори до
законодальних установ, у яких весь санацийний
табор виступив організовано під фірмою Реа-
спартійного Вавоку співпраці з урядом. Безпар-
тійний Вавок не висунув діяної одностайної про-
яви державного буланінства, бо таку засудила
йому сама особа марш. Пілсудського. Більшости
у новому сеймі цей Вавок не злобує. Сам, вибори
проводили, що санация готовилася до них давно, бо
від травневого перевороту аж до самого дня вибо-
рів. Але не зважаючи на те шпони побідило з ви-
борів не випада. Новий сейм опинився в дуже
незвичайному положенні. Його роль звазала теж
ю декорації. Що більше, новий сейм, у якому
Явність записалася в руках опозиції, опинився
в ролі контрагента діяної боротьби. Другим
контрагентом цієї боротьби став уряд як цютив-
ний сейму. До якої стації напруження дійшли
відносини між урядом і сеймом не треба з прига-
дувати, бо це єлике в пам'яті у-х.

Які позитивні досягнення потрапленого уря-
ду для Польщі? Першого року було вразіння,
що Польща консолідується в господарському від-
ношенні. Може воно єверну так і було. Але пі-
ніше сталося чимраз гірше. Тепер вже з санаци-
йного преса приходить, що в господарському відно-
шенні настали в Польщі важкі часи. Але попри
те ця сама преса незначителі пишуть тим, що,
мояли, великодержавне становище Польщі сильно
зросло. А шше вона про те з нагоди перемін
павського повстання в Варшаві на амбасаді.
Про те пишуть на інших місцях. Видно, що до-

гіка т. ав. санацийних журналістів примує шля-
хом. ний в силі годити такі суперечности як ціла
явля внятрійно-державних господарських тру-
дностей з одного боку і зріст великодержавного
престижу та значіння польської держави у між-
народних відносинах з другого боку. Для нас ці
суперечности важко зі собою погодили і тим
важче зрозуміти цей великодержавницький оп-
тимізм санацийних публіцистів.

У діянні національної політики санацийне
правління не висунуло за три роки ніякої нової
програми. Воно всеціло акцентувало в тій діяль-
ності програму своїх хібноявистських попередників
аперел травня 1926 р. Писати про неї багато не
треба, бо вона всім відома. Люди з Безпартійно-
го Вавоку придумали ще програму т. ав. регіоналі-
зму на українських і білоруських землях і на-
магаються її виконувати. Суть цієї програми за-
ключасться в тому, щоб українське населення
розбрати та розелати, перетворити його в стаці
послушних овечок, які репрезентували б на зовні
не цілий український нарід, а зоозиної атічні
групи того наряду, в риді окремих відрубних
племен (не українців, а бойків, гцузілів, поліш-
ків, лемків і т. д.). Словом у діянні національної
політики кермуться санацийні правителі загалі
старим правилом: діли і пануй.

Щож до самого санування відносин у цілій
державі, то про те краще не писати. Бо за три
роки сталося і виявилось багато чого такого,
що вимагає для санациї нової санациї. Осє і весь
білике потрапленого правління і політики за три
роки. Він багатий на численні «сенациї» полі-
тичного посмаку, але скромний і білий у до-
ягнення для консолідації держави.

Сумерк митрополита Дениса.

Несподіваний приїзд до Варшави постійного де-
легата царгородського патріярха.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 11. травня 1929 р.

II.

Вже яких півтора року тому, — коли ясно
стало, що митрополит Денис не має авторитету
ані серед українців ані москалів, і що відносини
в православній церкві в Польщі такі швидко чи
пізніше будуть анимати санациї, — завели т. за
урядові чинники з Денисом розмову про постій-
ний побут у Варшаві делегата царгородського
патріярха. Не надаючи цій розмові особливого
значіння, митрополит згодився тоді на таку ідею.
Він мабуть і забув про це, однак не забути в де-
партаменті віроповідань.

І ось враз 2-го ч. м. явився у Варшаві тракій-
ський єпископ Олександр Зотос, грек, д-р фі-
лософії, абсолютний католицького університету
в Мюнхені. На двірці вітали його представники
уряду, міністерство освіти подбало про гарні
апартаменти для нього в Європейському готелі,
приділаю йому постійного секретаря-переклад-
ника та азагати на самому вступі маніфестаційно
підкреслює свою звичність і прихильність. Во-
но не було заперула особової уваги, коли не
одночасно демонстративно невичність варшав-
ської православної митрополії, яка приїзду єпис-
копа Олександра наче зовсім не помітила. Зго-
довившись до митрополита Дениса, єп. Олексан-
дер предложив йому документи від патріярха з
Константинополя і просив від митрополита до-
помоги. Ця остання просьба, видно, зразу най-
шла прихильний відгук, бо митрополит Денис
тутже заборонив приїзжому єпископові взяти
участь у святих великоцих відправках! Вар-
шавська російська «За Свободу», повідомляючи
про цю заборону, додала свій коментар, що, мо-
яла, серед православних кол існує поголодка,
що єп. Олександра спровадили до Польщі уряд,
який буиш-то бажав собі, щоб керма право-
славної церкви лаялася в руках осіб, що не
лежать до місцевих церковно-славянських гур-
ків. «Курер Варшавський» з дня 9. ч. м. пішов ще
далі, подаючи, що «говориться про уступлення
митрополита Дениса та іменування на його міс-
це постійного єпископа». Сам єп. Олександр не-

Земельний Банк Гіпотечний С. А.
у Львові, вул. Підвалля ч. 7. перепо-
сить свої біжра з днем 16. травня ч. р.
до власної камениці при вул. Словацько-
го ч. 14. Числа телефонів: 75—32, 3—82 і
2020 52—92 (Дирекція). 1-5

гайно поспів з запереченням поголосок про
якийнебудь його конфлікт з митрополією, заяв-
ляючи скромно, що приїхав він до Варшави, як
делегат єкуменічного царгородського патріярха
на запрошення польського уряду в порозумінні а
головою православної церкви в Польщі, митро-
политом Денисом. З калісарії синоду повинся
9. ч. м. офіційний комунікат, який у 12 рядках
коротко повідомляє, що єп. Олександр приїхав
читати лекції на варшавському університеті (він
призначений професором догматичного богосло-
в) та «виконувати функції свогоого представ-
ництва».

Суть саме в отих функціях. Згідно з інфор-
маціями підписаного, грецький єп. Олександр
має повноважень не лише заступати патріярха у
церковних святих обходах, але й забирати
голос іменем патріярха у всіх важливих справах
церковного православного життя у Польщі. Що
більше, всі документи, які будуть виходити з
варшавської митрополії до Константинополя, му-
сять надати бути контрастиговані єп. Олексан-
дром. Іншими словами, митр. Денис і варшавська
митрополія підпали раптом під контроль, — не
моральну контроль далекого патріярха в Кон-
стантинополі, але близьку контролю фізичної
особи, що засідає ось тут обє, таки в самій Вар-
шаві.

Для пояснення нашим читачам, які може не
зовсім визнаються а організації православної
церкви, слід зазначити, що православна церква
збудована так, що вона складається із окремих
автокефальних національних чи радше держав-
них церков — посестер, які у відношенні до цар-
городської церкви є дочками. Це вправді канон
не писаний, але в імі догми «ісповідають єдиную
церкву», всі православні церкви вважають цар-
городську церкву своєю матір'ю. Щодо автокефалії
православної церкви в Польщі, то в 1924 р. цар-
городський патріярх видав «томос», яким прого-
ловив її автокефалію, себ-то скасував її дотепе-
ршню залежність від московського патріярхату.
Якими способами добуто це рішення, яка тут ро-
ля була польської дипломатії і т. д., це до речі
не належить. Для православних українців важ-
ничайно важливий (в позитивному значінні)
одні уступ в агаданому «томосі», а саме той, в
якому царгородський патріярх стверджує, що ко-
ли в 1596 р. москалі забрали українську церкву
(квіську митрополію), то зробили це незаконно
і тому нині вона не потрібує дозволу москов-
ської церкви на звільнення. Згодом автокефалія
церкви в Польщі отримала визнання усіх інших
православних автокефальних церков, за винятком
— очевидно — московської, яка далі стоїть на
своєму верховному становищі і в імі цього
принципу верховництва призначила навіть о-
сладеного єп. Салогія, що перебував тепер у Па-
рижі, номінальний завідувач православною
церквою у Польщі. До митрополита квіської
автокефальної церкви варшавський митрополит
за визнанням не звертався, вважаючи його не-
правно священним (без рукоположення). Отже
правної залежності автокефальної церкви в
Польщі від царгородського патріярха нема, є
проте залежність моральна і значасва, яку під-
твердив чимало разів сам митрополит Денис,
звертаючись буваало до Константинополя за вла-
шками навіть і в маловажних справах. З усього
више сказаного виходить ясно, що ця моральна
і традиційна залежність хоче нині використати
польський уряд — проти Дениса.

З польських кол, які про ці справи є добре
інформовані, чути і аргумент на окразива-
нього останнього урядового кроку з запрошення-
ня єп. Олександра, що не може чинити, мовляв,
втрачати безрозсудно польський католицький
уряд а церковно-православні справи. Очевидно,
що цей аргумент, шє лише митрійний і дірлий
папаван, бо чому митр. польський вола міністер-

ство, освіти) не встраває у прескандальні відносини на православному теологічному факультеті варшавського університету, відносини, які є чудовою відбиткою всієї нинішньої системи, пануючої у верховних колах православної церкви в Польщі! Цеж уже не церковні справи, — а може тут „автономія“ університету перешкоджає? Покликання до Варшави постійного делегата царгородського патріарха, це стара метода політики польського уряду, — все шукати якогось посередника, все ділати через якийсь третій чинник, який може справді принесе якусь користь та на якого в разі неуспіху можна буде авалити вину і — обмити руки...

Щодо самого єп. Олександра, то не маємо ніяких підстав не вірити в його найщиріші заміри, принести своїм побутом у Польщі бодай частинне оздоровлення відносин у православній церкві. На практиці це оздоровлення може йти лише в одному напрямку, а саме по лінії відмо-скування православної церкви у Польщі. Тому єп. Олександр може напевне рахувати на підтримку в ділі справжньої санції православної церкви з боку православних українців. Якщо єп. Олександр хоче витривати при своїй місії аж до її успішного затвердження, не зважаючи на всі перешкоди і труднощі, то без цієї підтримки йому не обійтись і цю підтримку повинен як найвище цінити. Бо взагалі його положення у Варшаві надзвичайно трудне, може і трудніше, ніж він сам здає собі нині з цього справу. Будучи гейбл гостем польського уряду він безумовно схоче бути до нього цілком лояльним, себ-то на практиці вважати уряд найбільш авторитетним джерелом інформацій та не робити урядові пакостей, зачіпаючи справи, які для уряду непри-ємні. Отже можна згорі передбачити, що єп. Олександр буде як огню оминати всякі питання політичні. Але як тут церковну політику в Польщі відділити від цілості національної польської політики? Щодо інформацій, то ясна річ, єп. Олександр, грек, не володіючи ані одною славянською мовою народів, які гуртує в Польщі православна церква, у тутешніх справах не тільки не зорієнтований, але зорієнтуватись йому в них і витворити собі правдивий їх образ буде дуже і дуже важко. З одного боку матиме до діла з інформаціями відомого сорта з польських джерел, з другого боку наражений буде безумовно на завязку кампанію від москалів, кампанію, яка — по моїм інформаціям — вже розпочалася!

Тому православні українці, маючи на увазі асі ці труднощі, не повинні завязувати з приїздом єп. Олександра відразу занадто великих сподівань. Вони можуть лише побажати єп. Олександрові об'єктивності і терпцю витривати при цій об'єктивності до кінця, бо лише об'єктивність у вирішуванні справ православної церкви в Польщі може вийти на користь цій церкві — і православному українцям.

І. Келрин.

І. К.

Львівські роковини 1629 р.

Рік 1629 був у Львові багатий подіями місцевого характеру, що мали тоді велике значіння для міста і міщанства, а я тепер ще — до 300 років — не втрадили інтересу для дослідника і прихильника минулого.

Для українського міщанства у Львові це був рік регіонально-національного тріумфу: Ставропігійське Братство домінило буюву Успенської церкви. Давня церковна будова погоріла в пожежі 1578 р., братчики почали її відбудову 1591 р., але через різні перешкоди, головню матеріального характеру, будова протягнулася на цілих сорок літ. Над входними дверми церкви заховалася пам'ятковий напис: „Храм цей честний совершился року божіа 1629“. Внутрі церкви від хором є напис у пам'ять одного з фундаторів: Твою от твоих Тебѣ, Царю Христе, раб твою Мирон Бернавський, воевода Молдаволахій, совершение храма сего любезно приносите. Приими обоим милостив по расписаніи плотию Ісусе, Слово Божіе, і всіх ктитор осияти, храм сей і люди зловіри ібави. Року 1629“. Із цього мабуть року походять теж написи у нутрі церковної колузи в пам'ять тоїж Бернавського, воеводи молдавських, Бремї і Симеона Могил, московського царя Федора.

В жовтні 1629 р. у Львові відбувся з'їзд уніатських єпископів. Здавна був проєкт уладити стрічу православної та уніатської єрархії для переговорів у справі церковної єдності, — такий з'їзд мав відбутись у Львові, але православні єпископи відмовились від участі. З уніатських єпископів приїхали до Львова митрополит Йосиф Рутенський, єпископи перемиський Іван Шинка, мелецький Мароховський, тульський Пачаповський, київський Михайлович, львівський

Закарпаття.

Оснування філії „Просвіти“ в Ужгороді.

В головному місті Закарпаття Ужгороді, де має свій осідок центральне Товариство „Просвіта“ для цілого Закарпаття, основила філію „Просвіти“ для обслуговування читальні Т-ва в окрузі ужгородській, а по можливості також в пере-чинській і великобєрезнянській. Отворив ці абори д-р Мих. Брашайко, після чого витюстов гарну і теплу промову до молоді літ. о. Виктор Жетвай. До видачу філії вибрали: а зв. д-р М. Брашайко — голова, шк. інсп. Юлія Ревай — асист. голови, суд. лотар Мих. Калитів — секретар; члени: Василь Деха, Олександр Зейкаль, д-р Вол. Пеканський, Павло Стегура, Андрій Куцини, Василь Станько, Франц Агій. Контрольну комісію: о. Василь Лар, Юрко Ганьчак і Степан Куцини.

Поступ чехізації.

Найновіші пресові органи Закарпаття потують дальший аріст чехізаційних ацій в цій країні. Тепер є на Закарпатті вже до 300 чеських учителів і кругло 140 чеських народних шкіл, причому деякі з них не мають навіть 10 шкільних дітей! Вільність чеських шкіл має 10—20 дітей, головню жидівських купців і чеських урядовців. Це діється тоді, коли понад 20.000 дітей української народності не може користати з шкільної науки, бо для них нема взагалі шкіл! Усі чеські школи добре вивінені, підчас коли українські школи мають густо-часто але приміщення і замало учительського персоналу. В українській школі, де на 400—600 дітей всього 2—3 учителів. У чеських школах при такому числі дітей було б легайно найменше 8—10 учительських сил. До того всього слід іще додати, що на Закарпатті, де до 1918 р. не було ні одного чеха, завадрувало за останніх 10 літ понад 40.000 чехів і словаків.

Дивоглядна газета.

В Густі появилася недавно нова тижнева газета „Мармарош“ (чому не „Мараморощ“?). Статті цієї газетки такі сорокати, що аж смішно писати вони по малярськи, малярськими буквами по чеськи і чеськими буквами по українськи (що то за українська мова, показалась, Боже!). Нова газета виходить під редакцією д-ра Мілоша Дрбала, чеського адвоката, при співучасті а зв. д-ра Мюллера і проф. Луконовича. „Мармарош“ вже в першому числі домагається відкриття чеських відділів при місцевій гімназії в Густі.

Летунська станція в Ужгороді.

В дні 4. ч. м. відкрито в Ужгороді торжественно летунську станцію. Від того дня Ужгород має безпосередню щоденну поштану комунікацію з Братиславою (3 год. їзди) і з Прагою (6 год. їзди). Ізда літаком з Ужгороду до Кошиць ко-

штує 80 ч. к., до Братислави 200 ч. к., до Праги 300 ч. к. Літаки забирають із собою також пошту (картка — 15 сот., лист — 30 сот.).

3 польських справ.

Під крилами тайни. — Рангове підвищення Польщі на міжнародному терені. — Триліття травневого перевороту. — Голод на Віленщині.

Напрямні політики і праця потрапавених урядів у Польщі все були менше або більше прикриті серпанком тайни. Не тільки публічна о-пінія, не тільки преса, але дуже часто і заволо-датна влада була заскочена несподіваними почи-нами уряду, але в останньому році його емані-піїв на соймовому терені — Безпартійним Бльо-ком співпраці з урядом.

Тим більше таємничим стає польський уряд від останньої зміни, від переняття влади „групю полковників“. Кабінет д-ра Світальського — таж сказатиб — законспірувавася у своїй праці. Крім загальникового експозе прем. Світальського в клубі соймових справозадацій, експозе, що не за-лю найменшого підкладу для роблення яких-не-будь висновків про плян діяльності і характер нового уряду, — досі не маємо ніяких ні програ-мних ні наявних даних для реєстрації в оцінці діяльності уряду поза тими, що їх на суспільно-політичний горизонт виносить саме життя. Поль-ська преса, якщо поминути обов'язкову аполіо-гію або пропагандистичне ідолопоклонство про-урядових органів, навіть двох чоловічих членів сучасного уряду: прем. Світальського і кермани-ча мін-ства скарбу Матушевського, мусіла харак-теризувати чи рекламувати на основі їх теперіш-ніх енуційній (бо таких не було), тільки на о-снові їх попередньої публіцистичної діяльності (першого в журналі „Дрога“, а другого на „сторін-ках „Глос-у Правди“). Уряд не піддержує гіст-ших зв'язків із пресою. Наслідок цього такий, що деякі акти (як от инр. звільнення ген. Мікеши-ча з команди пограничного корпусу) заскадууть громадянство і дають привід до найбільш суле-речних здогадів — або вводити замішання (як кілька разів подавана і описи дрозтована віст-ка про скликання сойму на весняну сесію чи справа „знижуваних“ заграничних паспортів і т. д.).

На підкладі цієї таємничості і заскадування сталася в останніх днях подія, яка без сумнію — так сказатиб — рангове підвищує Польщу на міжнародному терені. В дні 13 ч. м., себ-то в триліття травневого перевороту італійський фа-шистський уряд (очевидно, на основі поперед-нього порозуміння) підніс своє посольство у Вар-шаві до рівня амбасди, одночасно погодившись на такеж рангове підвищення польського по-сольства при Кайріналі в Римі. Досі Польща мала тільки дві амбасди в Парижі (як тісна со-

Мелетій Смотрицький, смоленський Крива, Че-репа те, що православні не приїхали, а також і римська курія не дала дозволу на наради, єпископський з'їзд формально не відбувся; але побут владиків у Львові використано для пропаганди унії. Митрополит Рутенський разом з єпископами відправив спільно Службу Богу в латинській катедрі; з єпископами був добірний хор, так що богослуження зробило велике вражіння. Латин-ський архієпископ Прухніський, 70-літній стар-ик, сам з українського роду, зі словами гово-риш, що ніколи не знав, що щось таке є між уні-татами, і ніколи не повірив би, якби не бачив на власні очі. Проповідь на тему церковного об'єд-нання мав славний тоді проповідник євзїт Бембус.

Дня 31. жовтня владика відвідали новопобу-довану Успенську церкву. Прийшли величавим походом в ризах, з хрестами, в супроводі клиру і єпіваків. Отримали їх при церкві успенський па-рох о. Боярський та старшина Ставропігійсько-го братства Роман і Гаврило Лантині, Микола Добрянський, Степан Ласковський; були також представники православної шляхти князь Пузан-і і славний посол волинської землі Лаврентій Древинський. Владика, як вже мали виходити з церкви, повернулися на схід сонця і заспівали: „Подая, утішеніє рабам своїм Всенепорочниці“. Поляки, що прийшли з єпископами, скрикнули: „Слава Богу, агода, унія!“ Гостей запросили до себе на обід о. Боярський. Підчас бенкету при-шло до розмов і спорів на церковні теми. Смо-трицький зазнався до агоди: „Щоби, отці, ви бу-ли ми, а ми ви!“ о. Боярський відповів на це: „Нехай би ви були ми, а не ми ви!“ — і хоча ча-стувати гостей... І так уніатська акція не поперася.

Вільний успіх мала унія серед вірмен: сьо-гом 1629 р. вірменський єпископ Микола Торосо-вич проголосив єдність з Римом. Вірменська ву-лиця прийняла рішення владика торожо: почала-сь боротьба між похильниками й ворогами унії.

Боротьба завзята і крована. Одна сторона на дру-гу нападаль з шаблями. — портрет Торосовича вишито публично, пробито йому чоло цвяхом, лице обкурено кіптячими свічками.

Рік 1629 приніс до Львова постійну пошту. Вже перше місто мало поштову комунікацію, але організував її наново та уліпшив щовно того року Італієць Роберт Баніаїскалі, перший львів-ський „почтмайстер“. Почта йшла головню в двох напрямках — через Замостє, Люблин, Варшаву, Торунь до Гданьська та на Ярослав, Рязань, Тар-віл до Кракова. — рідне на третій шлях до Ка-м'янця і на Яссин. Почту розвозили запряжені курсори, під суворю відповідальністю, з забезпе-ченням бажаної дискреції.

В 1629 р. закінчив життя Мартин Кампін, один з найзначніших львівських міщан того часу. Рід Кампінів походив з Новополя над Р-Піліпек, — звідси їх латинізоване прізвище Но-вікампінюс, Кампінюс. Мартин Кампін учився в Кракові та в Італії, добув докторат медицини, а потім у Львові ліжков до найвищих міських у-рядів, консул і бурмистра, доробився великого майна і довгі часи був немов диктатором міста. Але в останні роки життя він попав у боротьбу з міщанством. Коли місто анявшлося у великі матеріальні клопоты, Кампін починати магі-стратоні значніші грошеві суми, — описав почат свої належності витискати так безоглядно, що міська опозиція поставила його під суд і добула на нього вирок інфамії. Кампін вставився як меценат міщанства. Побудував ратушну вежу, що істнувала до початків XIX в., при латин-ській катедрі поставив величаву каплицю в бла-городному ренесансі, в якій заховалось його ка-м'яне погруддя; пам'яткою по Кампіні є також кам'яний лев під мостомю люблинської унії на Високому Замку. — перенесений сюди зі старого ратуша.

«Хвилюючи голову на руки шукав риму до „дівки“, „попідпункт“ або „директор“. Тут веря у являти і себе як трупа з простріленою головою, а біля мене „жона“. Швидко тепер переконалася про мою любов і плаче та припадає надійною. А холодний труп думає собі: „Вачиш, не треба було втора підвертатися від мене!“

Гимназія...

Супорний будинок з залізною брамою і спеціальним замахом каталогів та чорнилом. Переходжу мимо і — брр! — всі мої промоції, дівки, конференції шкряють до мене зуби апока огорожі.

— До пала директора — ляснув по мені го- лос терціана, як удар батога.

Натискаю клямку брами — заперта... Це ме- ні тільки прищудило! Давно минули часи, коли я боявся директора, (мова тут про директора гім- назії, бо інших директорів до нині мушу боїти- ся!) Давно перестав мене кликати терціан на чорну каву до канцелярії (тепер її маю дома!).

Куди піти, куди втікти від усіх тих споминів. — На Замок? — На Винну Гору? — На Скрут? — На Вакопчичі?...

Ні, всюди мене знайде бувальщина, всюди обскочать тіни призабутих подій і переживань.

Хіба зайду до шинючку. Шинки всюди одна- кові, а до перемисльких я не ходив, бо за моїх ча- сів ученьки ще боялися ходити до шинючків.

Заходжу...

Тедди зробив кілька кроків напроти мене земіанне лице і простягнув руку... Професор!... — Сідайте коло мене, щось вам покажу.

Сідаю, а він витягає старезний вапсний і читає:

— Дня 28. III. 1911 недостаточо...

— Вивагте, пане професор, в котрій їде най- ближчий потяг до Львова?!

Галактіон Чіпка.

Рільний страйк у Равщині.

Санацийний „Дєвнїк Львовскї“ грївносьї вєткї з Рави Руської, що в тамошнїх селах Стєтєвїських і Любичі Королївськїй почався рїльний страйк. Кїлька разів мало дїяти до сутичок мїж сєльськими названих сїл і рїльними рїльниками в їнїх сїл, що мали заступити робїтнїкїв ажївїцьких і стєтєвїських. Тї сутички мала ажїкїдувати поліція. Дєвнїх спомїж страйкуєчїх арєштєвано. Мїж нїми є Михайло* Подок а Лю- бичі і Н. Сїтїпка зі Стєтєвїськїх, якї малє-органї зувати страйк. Такї інформації подає „Дєвнїк Львовскї“. З їнїх дїкорєл одержуємо вєпронї рєпї вістї про те, що в Равчинї мало почати тїрайк понад дєсять сїл.

Справа скликання сойму.

У зв'язі з інтерпеляцією Нар. Каюбу та Пє- ста в справі скликання сойму на надзвичайну сє- сїю вик. комітєт ППС на засїданнї ухвалив, що соціалїсти вважати скликання соймової сєсїї передчасним і невказаним та недоцїльним. Вони є думки, що колиб і вдалося здобути відповїдну скїлькїсть підписів і надзвичайну сєсїю склика- ли би, то вона не потягла би довго, бо уряд кож- ної хвїлі мїг би замкнути її. Тому соціалїсти во- яють справу скликання сойму оставити прем. Свї- тальському.

Рівночасно в парламентарних колах казати, що дотєперїшнїй курс уряду можна назвати виразно протисоймовим, чого доказом може бу- ти напр. спосіб запрошення сойму на 3-травнєвї свєтї, вїдхлєкєння прогулькї французьких пар- лєментарїстїв до Польщі, що була подумана як рєвїзїта для польського сойму та спосіб запро- шєння послїв і сенаторів на виставу в Познанї. Запрошення на виставу одержали лишє послї та сенатори з ББ. Кажуть, що управа комітєту ви- стави вислєла запрошення до Варшави, а тут щєдно уложили лїстї запрошеннях.

Самохолодовий випадок марш. Пілсудського.

У Вїднї на угїл вул. Магдалини на авто марш. Пілсудського наїхало авто-таксієвка. Обїй- шлось без наслідків. Марш. Пілсудський поїхав своїм автом далї, а таксієвка розбилася. Пісєл ка- рамбєлю марш. Пілсудський поїхав до репр. па- лати, де замєшкан.

Після замаху на Вальде- мараса.

„Лїтувос Аїдас“ обвинувачує Польщу у замаху.

„Бєра. Тгг.“ повідомляє а Ковнє, що арєш- тованї студ. Буаота та Будєріє утекли на Вїлен- шину. „Лїтувос Аїдас“ тєвєрїть, що виконаннє замаху були прихїлниками ген. Пєшкєйтїса і агєнтами Польщі. Замахом кермували Гєлуєка та Пілсудський. „Бєра. Тгг.“ повідомляє, що учлє-

нїкїв замаху в Таврогах дуже прихїльно приня- ла Польща та що Гєлуєко приймав Пєшкєйтїса сїдїданням у Варшавї, а потїм приняв його Піл- судський. Тому, що Гєлуєковї та Пілсудськєму не вдалося занїяти цілу Литву, вони хотїли ство- рити новий пєлї, який анєсив би замїшєння та нєспокїй у вїнутрїшнє жїттє Литви. Вїкївдї „Л. А.“ тєвєрїть, що має докази, будїть би агєнтів Пілсудського та Гєлуєка впрєвляєли а киданнї гранатїв і що вони задумують нєбаром знову на- вїдатися до Литви.

Варшавський „Експрес Пораннї“ повідє- лає, що в Ковнї помер заадаочною смєртю викє- навєць замаху Васїлієс. „Кур. Пораннї“ повідє- лає а Рїгї, нїбї-то Васїлієс зїзнав, що одїн їз мїністрїв Вальдємарасєвого кабїнєту їнспїрє- вав і оплєчував замах. Одначе Васїлієс не хотїв вїявити його назвїща.

Відповідь Ватикану на промову Мусолїні.

„Орсєрватєрє Романо“ зазначив їз нагоди промови Мусолїні, що політїчнї та полємічнї поглядї Мусолїні в богато дєчєму не можуть наїти апробатї Церкви. Одначе часопїс висловлює шїрє признаннє для слів Мусолїні, в яких він прославляє батїківськє любов і мудрїсть па- пі, а якї то слова пєлата та публіка приняла оплєскамї. Здагалуютьсє, що станєвїщє „О. Р.“ є висловом нєвдоволеннє Ватїкану та що може на днєх повїянтєсь відповїдь або коментєр богато обшїрнїшїй, який Ватїкан їз прихїтєною собї точнїстю прїготовляє нарчєчно повєли. В ватїканських колах зачувати, нїбї-то промова Мусолїні мала цєй бєзпєсєрєдїй наслідєк, що Ватїкан відажєть ратїфікацію конкордату на нєзачинєний час. Одначе цї чуткї треба прийма- ти їз застєрєжєнням.

На засїданнї фаш. пєлати 14. травня приня- ли затєранськї трактатї 335 год. протї 2. Прав- нїй прїєкт у справї конкордату та рєлігїйних товариств приняли одїноголєсно.

Новий лет „Цєпєліна“.

„Цєпєлін“ відлєтїть їз Фрїдрїхсгафєну 17. травня в 6. год. ранє в напрямї Шєрбєргє. Фран- цїя згодїлася на пєрєлєт „Цєпєліна“ понад Францїєю до Амєрїкї.

НОВИНКИ

— Земельний Банк Гїпотєчнїй С. А. у Львовї вул. Пїдваллє ч. 7. перенєсїть свої бєра з днєм 16. травня ц. р. до власної камєнїцї при вул. Словаського ч. 14. Чїсла тєлєфонїв: 75—32, 3—82 і 52—92 (Дирєкцїя). 2020 3—5

— Хор радї. Купчїньськєго відспїває днє 19. травня ц. р. в 12. год. в полуднє в Прєобрєжєн- ськїй цєрквї „Воскрєсїї піснї“ на Писанку Р. Ш., Кружєк Р. Ш. їм. М. Шатїкєвїча проєнтє о чї- слєннїй участї. — Стєршїна Кружєка. 2033 1-2

— Арєштування. Днє 13-го травня ц. р. пісєл пєрєвєдєної рєвїзїї арєштовано в Хирєвї студ. прав і голову Повїтєвого Народнїго Комїтєту Хирївїшинї п. Франца Лїпєцькєго і пєрєвєзєно його цєго-ж днє до вїзїнїцї в Самборї. Причїни рєвїзїї та арєшту покищо нєвїдомї.

— Михайло Голїньскїй у Львовї. Вчєра при- їхав до Львова премїєр-тєнєр харківськїй дєр- жавнїй академїчнїй оперї Михайло Голїньскїй пісєл двох оперових сєзонів. Сєгоднї відвїдав він нашє рєдакцїю. Довїдуємося від нього, що наша громада матїмє змогу почути його єпїя на сцєнї лївєльськєго вєлїкєго театрє, дє він вїступїть гостїнно. Наш артїст робїть тєпєр заходї для вїїзду на захїд. В пєршє чєргє хоче вїїхати до Вїднї, дє вїступїть у тамошнїй дєржавнїй оперї, якї старєєтьсє його прїєдїхати на найблїж- чїй сєзон. Потїм вїїдє до Бєрлїна.

— До відєма пластових новїкїв. В днєх від 4-го лїпнєя до 10. сєрпнєя ц. р. будє розташованїй табор новїкїв, примїєнїй у забудуваннїх санї- таторїї у Пїдлїотїм над Лїмнїщєю. Опїкуємєм та- бєру є о. Олєксєндєр Бучаськїй, Лїкарськєя опїка заповнєна. Харч у таборї достатнїй і пїять разів дєнє. Участє у таборї брати можуть новїкї(чкї) від 8-го до 14 р. жїттєя. В прєграму занїятї увїї- дуть: Прїбї новїка, рухєнка, прогулькї, грї я їзбави, гутїркї на тємї: гїгїєнї, доброго повє- дєння, закону новїкїв. Спецїальну увагу клєстї- мєтьсє на націоналєнє вїхованнє. Таборовє оплє- та для новїкїв 65 зєл., для нєагїтурованїх 80 зєл. платнє у трьох рєках, 1-ша рєта 20 зєл. (25 зєл.) платнє до 30. травня ц. р. 2-га рєта 20 зєл. (25 зєл.) платнє до 15. чєрєвнєя ц. р. 3-ї-та рєта 25 зєл. (30 зєл.) платнє в таборї. Комїтї подорожї оплє- чують учаснїкї табору єкєрєм. Зголєшєннє єлатї на адресу: Іван Кїшї, студ. тєхн., Львїв, Вулькє 45. Мїсєнє і час збїрки подєстєсь зголєшєннїм єкєрєм.

— Нєвїдомїй труп мушнїни найшан на залїан. шляху нєдалєко Мїколасєва; він мєгє вїдрїзанї обї- ноги, якї втратїли пєдачєню а поїзду. Його від- вєзли до Інстїтуту судєвїї мєдїцинї у Львовї.

— Крамїнїцї а 14 годїнами прєлї. Комїсарїєт Варшави прїняв новїй прїєкт щєдо часу відчї- нєння крамїнїць у мїєтї. Харчєвї крамїнїцї, що прєдложє пєчїно, набїл, вуджєннїну і навїть рїзнї зможуть бути відчїнєнї від 5 год. уранцї до 7 го- дїни вєч.

— Податковї рєформї. Мїністєрствє скарбє у Варшавї пїдготєвляє цілу їнакє прїєктїв щєдо змїни податковї сїстєми, якє не є дуже прє- стоєм. Мїж цїми прїєктєми має бути також прїє- ктєт скарєування оборєтового податку, а на цє мїсцє завєстї пїдвїшкє податку дохїднєго.

— З Україньськєго Науковєго Інстїтуту а Бєр- лїнї повідомляють, що днє 17-го травня ц. р. відбудєтьсє вїдчїт д-ра З. Куєзєлї нїмєцькєю мо- вою: „150 лїт українськїї єтнєграфїї“.

— Вїсткї з усїєї Польщі. Загалїйним їнспєктє- ром армїї має стати генєр. Мїнєкєвич. — Марш. Пілсудськїй вїїхав прїватно на кїлька днїв до Вїлнї, — мїністр закорд. справ Залєськїй вїї- їздїжє до Будапєштє, щєбї віддати офїцїальну вїзїту мадїарськєму мїністєрствє. — Найвїшїй Суд у Варшавї стєвєрїдє, що прєдложє альєголю бєз дозволу скарбєвїї владї не належїть до прє- вїн змєншування скарбєвєго доходу. — Поль- ськїй їнжїнїр Нїчїнськїй мав у монополєвїї фабрїцї тїєтїюну вїнаїтї спосїб як очїщуєтї тїєтїю від нїкотїнї. — Загалїйні зборї Союзу польськїх пїсьмєннїкїв рїшїли склїкати наз- вїзвїйні зборї посвєчєнїх товєрїств, щєбї пїдготєвнїти прїєкт утворєння польськїї алїтєрат. Акадємїї. — Прєф. Бартєль, бувш. премїєр, був на вїдїєннїї в папї зі своєю рїднєю.

— Рїзнї вїсткї. 18-го ц. м. збїрєтьсє а Мадрїдї конгрєс товєрїствє прихїлнїкїв Лїгї Нєшїї. — Турєцькїй закон про амнїстїю прїнєсє 8006 полєкшє або звільнєння від кар. — У Вїднї радїть мїжнароднїй конгрєс охорєни звїрїат; є на ньєму і рєфератї, що домагаютьсє лєгїднїїї формї для ловїї. — Упрєва дєржавнїх копєлєнї дїамєнтів у Капшїтатї прїпїнїла прїцїю і почє- ла звільнятї чужїнцї з оглєду на чїслєннї кра- дїжї; звільнїть там апєратї, якї мають нє до- пу- стїти до зловжївєнь. — На Волзї вода вїїшлє а бєрєгївї і загрозїла 300 сєлам. — Амєрїканськє статїстїкє стєвєрїжє, що вїбїр прєзїдєнта Гу- вєра коштуєвє 6,641,745 дол., сєб-то 33 цєнтїв кожнєго, хто гєлєсуєвє на ньєго. — В Атлєнтїк Сїтї свєтєкулатїмуть 31. ц. м. 50-лїтнї роковїнї вїнаходу єлєктрїчнїї лампї Едїсєном.

— Сєрєда — нєдїлєю. У Стєалїнєградї ввєли а чїслєннїх шкєлах сєрєду замїєць нєдїлї як від- почїнєковїй дєнь для молодї.

— Вєлїкїй землєтрус в Туркмєнїї. Нєдавнє в автєномїїї рєспублїкї Рєдїцькєго Союзу Турк- мєнїї, на схїд від Кєспїйськєго Морєя, ставєся рїд землєтрусїв, якї трєвали двє тїжнї. Пїдчас цїх землєтрусїв загїнуло понад 3,000 лєдєй. В Турк- мєнїї лєкує тєпєр стрєшнїй голод. Рєдїцькїй Чєрвєнїй Хрєст вїслєлє тудї лїкарїв, амбулєнєсї, засобї поживи і лїкї. Бєютьсє, що може початїсє чума.

— Кандїдаткї до англїйськєго парлєменту. Цїкаво і нє-полїтїкам прочїтати кїлька інформа- цїї про тє, скїлькї англїйськїх жїнок кандїдєтє при кїнцї цєго мїєсїя на почєснє станєвїщє посєлки. Є їх 64. 14 мїліонїв жїнок має право го- лєсу; при пєрєдєднїх вїбєрах булє їх усьєго 8,800,000. У цїї цїфрї 300,000 є з пєршого наймо- лодшєго року вїбєрчїнь. З консерватївнїї партїї є 8 кандїдатєк, а лїберальнїї 25, а робїтнїчїї 27; крїм цєго є щє 2 комунїсткї, одна нєзалежна соціалїсткє і одна бєзпартїїзна, фїмїлїсткє Рєтєовнє, авторкє суспїльнїї кїнїжкї „Вїнаєсє- нє рїднїя“. Найвїзвїзачїїшою кандїдаткєю є кон- сєрватїсткє лєдї Астор, жїнкє лїорда Асторє, що стала посєлокєю в 1920 р., є нєвємнємнєю органї- заторкєю і матєрю 6 дїтєй у дуже молодїм вікї. В хїтє а мїсцєм сєходїн полїтїкїв усїх напрїєжїї. З цїєїж партїї кандїдєтують графїня Атєль, пїсь- мєннїцєя і Марг. Бїєвєн, дєрж. сєкрєтаркєя мїн-стєрє оспїтї, що була в Лївєрпудї вїбєрана за свої зє- слугї бурнїєстром, і графїня Інієт, що зєвєрїує на сєбє увагу а парлїємент при дїскусїїї над рє- формєю офїцїальнєго молїтєвнїка. З лїбераль- нїї партїї замїтнї посєлокє Маргар. Вїнтрїстєм, що причїнїлєсь до рєформї закону про опїку- вєство, посєлокє Рансїмєн, що засїдає в парлємєнтї разєм зі своїм мужєм, далї Марджєрї Ешбї, гєлє- ва сьїтєвєго союзу для вїбєрєння вїбєрчїх прав жївотцєв і молодє дєвчєк Лїєйда Дїордєжє. З робїтнїчїї партїї відомї як посєлокє Вєндлїєвїї, пєршє жїнкє, що була вїбєрана гєловєю радї на конгрєсї трєїд-їонїїї і була дєрж. сєкрєтарєм в урядї Мєкдєналлєда, Сузаннє Лїєрєнє, відомє як члєн лїєвдєнськїї шкїльнїї радї, Дєрєтє Дїєлєсєн, спєцїальнїсткє від проблем прїємїєнє, дє- прїстєократкє — „вїдєстїпнїцїї“ від своєї камє- лєдї Аннєсєї і лєдї Мосєєї, вїєштї мєлєдє жї-

переманити Елен Вільямсон з хлопчачою підстрижкою, гострим веселим дотепом.

— Чи зміна кирилиці? Деякі польські часописи передають звістку, буцім-то московська Академія Наук підготувала реформу азбуки, бажаючи вже від січня 1930 р. завести замість кирилиці латинку. У царстві радикальних, негайних і нездуманих реформ все є можливе, а приклад сусіднього Кемала Паші може бути зразковим. А проте треба брати з резервою автентичність цієї інформації. Шойно недавно радянська алада витратила мільярди на перевидання класиків і ти-сичі книжок новим правописом. Занадто хутко прийшлося би всю цю працю починати наново. Не кажемо вже нічого про великі труднощі при вирішенні: якими латинськими буквами передати деякі букви кирилиці; чи напр. „ш“ і „щ“ писати як пишуть поляки (двома і чотирма буквами) чи прийняти дуже непрактичну систему чеського правопису з безліччю знаків над буквами. Фільоманти мають чимало розбіжних поглядів у таких справах, а вирішення таких справ без їхньої повної згоди рідко є розумне.

— Королева залізниць. Голландія гостила цими днями рідку делегатку. Була це молода англіянка, вибрана англієцькими залізничниками з метою, щоб в сусідських країнах вела пропаганду в користь миру себто проповідувала солідарність робітників і працевластів (не легка справа!) на випадок війни. Іншими словами: залізничні ріжники країн на випадок війни повинні йти солідарно і виступити активно проти воєнних подій. Чи на цю складну тему промовляла в Голландії гарненька скінчена учениця, вибрана за „королеву залізниць“ на вічу членів англійського залізничного персоналу — про це з преси не довідаємось. Читали лише, що її приймали дуже гостинно і що вона дістала гарний дарунок — золотий ланцюжок з відповідною емблемою. Минулого року була на „королеву“ в тій самій ролі у Франції, а на другий рік їде до Німеччини.

— Репортер XX століття. Віденський представник газети „Шікаго Трібюн“ має не лише авіане авто, але також власний літак; якого уживає для своїх професійних подорожей. Його літак це невеличкий біплан на дві особи і він сам літає кермує. Коли в Афганістані вибухли заворушення, він сів на свій літак і поїхав туди. Йому пощастило мати розмову й вислати каблем велике інтерв'ю до Шікаго. Коли він скінчив своє аеравання в Афганістані, сів знову на літак і поїхав назад до Відня.

— Ірландське марево. Ірландська преса, а за нею англійська, оповідає несамолюбні подробиці про дива, які коїть несподіване досі явище в однім домі в місті Уїклов. Цей дім купив один громадянин з Дабліну, одначе наляканий різними таємними згуками, вигуками і появою дивної постаті зі зубами дика, покинув цю хату. Його син вибрався з трьома товаришами провести там ніч і переловити „духа“. Всі вони бачили якусь чудернацьку постать у пелерині, що виходила прихилимцем з дому при зачинених дверях, вихилялась через вікно і відтікала від них, засипуючи їх відломками всяких предметів посудини. Коли вони здоганяли її аж до горішки, бачили, що вона висіла там повішена на сволоці з головою вниз. Студенти перебігали відтак. Один із них, що змія рисувати, намалював її вірний портрет з пам'яті, щоб дати матеріал для свідства поліції. Коли цей нарис вложив він до кишені, щоб показати своєму батькові, в мент, коли його вивив, stwierdзя, що рисунок шез з білого листка паперу. Преса, поліція, спиритисти, з головню ірландці, слави зазбобонами, мають про що говорити.

— Реалістичні сутини. В одному з міст північної Америки Десмоїнс (стейт Іова) прийшло до заворушень студентів університету, які збунтувалися проти управи своєї школи. Більшість студентів і професорів зложили до секти реформістів, тимчасом налізала рада університету стоїть на старім традиційнім становищі баптистів: до сакральної інтерпретації Біблії. Університет утримує баптисти і їхня церковна влада виступила гостро проти студентів. На це студенти відповіли аргументацією саль і побоями ортодоксальних професорів, з яких частина мусіла забарикадуватися у пивницях.

— Конкурс на статтю. Паризький журнал „Ремю де віан“ розписав конкурс на статтю про організацію Зауучених Держав Європи. Автор найкращої статті має одержати 10.000 франків. У конкурсі можуть брати участь автори всіх країн, але при надісланих статтях мусить бути перекладати їх французьку мову. Статті можна надіслати до 31. жовтня н. р. Рішення про вибір статті буде опубліковане 10. грудня. Колегія суддів суворіша, ніж суд Озїріса; до неї належать різні діяльноти та письменники: Поль Бонкур, Джорд Сесіль, Жорж Дюгамель, Поль Валері, а також ряд державних мужів, як д-р Зайцель, Німич.

— Американці будують новий велетенський далекозор. В Ассоні рішено повстудити до

дови нового велетенського далекозору. Сочки цього далекозору будуть такі гострі, що через них можна буде ясно бачити світло свічки на віддалі 63.000 кілометрів. Кошти на будову дає інтернаціональна комісія освіти, а будову буде переводити технічний інститут у Каліфорнії. Будова далекозору буде тривати кілька літ. Його сочки будуть мати 17 ступів у промірі, а зеркало буде витоплене з кварцу. Доглядати над будовою буде окрема рада визначних фізиків, хеміків, інженерів та метеорологів. Директор обсерваторії на горі Вільсона, найбільшій досі обсерваторії в Зауучених Державах, каже, що через новий далекозор можна буде бачити зорі двадцятьп'ятої величини. Він збільшить у чотири до теперішню границю видження у світовому просторі й доведе її до 400 мільонів світляних років. Американці вчені мають надію за допомогою нового далекозору відкрити чимало нових зір і дослідити тайну так званого „канала Марса“, а також умови підсоння цієї планети.

Політис, граф Сфорца, Тігулеску, Залеський і ін. — На пам'ятник К. Устияновича. На заініціовану о. сов. Ліщинським у Бориславі збірку на пам'ятник Кориналові Устияновичеві в Довгій складає Марія Бобикевич 30 зол. і каже о. Івана Устияновича, пароха в Репунжницях, Володимира Устияновича в Стрию, д-ра Льва Скобельського, декана в Кутах Стрих, д-рову Євгенію Галушинську, Самбір, д-рову Олександру Плігирську, Любів, Павла Устияновича, радника, Сторожинець, Буковина, Володимира Устияновича, суддю в Ужгороді, д-рову Текля Ковачевич у Колодні, Ольгу Устиянович у Репунжницях, Миколу Бобикевича, учня в Римізіях, полковникову Клавдію Сора, Фогараш, Марію Донцова, Львів, Анну Дудрик, жінку надрезидента у Львові — усіх на довільну суму. Гроші переслати на адресу „Народній Банк“, Борислав, на пам'ятник К. У.

— На будову пам'ятника бл. п. Марії Прямівної, директорки Українського Інституту для дівчат у Перемишлі, вплинуло дотепер через адміністрацію „Нової Хати“ 827 зол. 65 сот. Тимчасовий комітет, складений з пань: О. Левкевич, М. Данилович і І. Негребельської вирішила приступити вже до будови пам'ятника на могилі Директорки в селі Лозин, коло Долини, а в будинку Інституту помістити пропам'ятну табличку. Посвячення пам'ятника маво би відбутися на Зелені Свята, а пропам'ятної таблички з початком шкільного року 1929-30. Кошти пам'ятника й таблички будуть виносити приблизно 1.500 зол. Комітет просить усіх бувш. інститутот, що досі не прислали ще латку на пам'ятник, а хотілиб причинитися до його будови, — прислати жертву на адресу адміністрації „Нової Хати“, Львів, Ринок ч. 39, і пов., з допискою: „На пам'ятник“.

— На дохід висилки сьогорічної Вакаційної Оселі відіграють учениці ліаової школи ім. Шевченка сценічний образок п. з. „В чужім вірощі“ 18. ц. м. (а не 15. ц. м., як було хибно оголошено) в год. 5. попод. в селі Лисенка. Вступ за добровільними жертвами. Управа Вакаційної Оселі просить о численну участь. 1-2

3 театру.

Великий Міський Театр: опера Бізета „Кармен“.

Прегарну еспанську оперу „Кармен“ виставляли на сцені лівівського міського театру перед двома літами. Тоді співав партію Хозе наш оперний артист Мих. Голіньський. Вчора бачили ми цю оперу на сцені міського неанго театру відновленої в новій цілком постановці режисера Улаханова і при нових декораціях. Дирігував Бердлев, досі капелань опери у Сьєрдловську (Ураль), а тепер дирігент опери у Тифлісі (Какав). Гостинний виступ цього знаменитого дирігента був щасливий і вдатний. Дирігував він з життям і вервою та надав музиці в деяких місцях цілком нову у Львові інтерпретацію. Партію Кармени співала з успіхом М. Ронська, що має гарний голос і сценічне вироблення. Партію Хозе співав Бедаевич, а Ескамілья Пшонський. На загал вистава випала гарно. Видно, що була старанно підготована.

3 судової салі.

Криваві події в Батитичах перед судом.

В середу 15. травня н. р. переслухувало далі свідків прокуратури. Деякі, а саме батитичські селяни, багато змінили зі своїх зізнань, зложених перед слідчим суддею або цілком відкидали свої давніші зізнання на нинішній розправі.

Зізнання поаційних свідків.

Переслухав свідків, як Микола Бучек, Антін Гуцко і Йосиф Пшонський, всі три поліцаї, не-заприсяжені, обтяжували далі своїми зізнаннями всіх обвинувачених і загально зізнавали так са-

Темісові шкарпетки для Лані і Ланіа
Big 34. 3rd до 34. 6th
До набуття у всіх містках

мо, як і інші свідки поліцаї. Повазимо до розправи нічого нового не внесли. Справді са. Антін Гуцко твердив, що чув ще два відокремлені стріли по остерігаючій сальці, але запевнив, що стріли віддано напевно в гору, а не до людей. Цікаво, що і ці свідки, і інші переслухані вже свідки-поліцаї пізнають оба. Івана Курівця (Яшишина) по золотих зубах (бо лише один він їх має зпоміж усіх обвинувачених), хоч лише деякі з цих свідків називають його по назвиці. Далі дуже цікавий момент підніс на розправі са. Микола Бучек. Він зізнав, що між остерігаючою другою і третьою сальвою, відданою вже до людей, вибігли діти зі школи і збіралися на переді товпи разом із селянками. Пізніше змінив він свої зізнання і каже, що діти і жінки розбіглися цілком так, що третю сальву віддано до товпи селян.

Зізнання селян.

Опісля зізнавали далі свідки прокуратури, але вже батитичські селяни. І так са. Василь Кись, 17-літній хлопець, під присягою зізнав, що дійсно чув у селі в Народнім Домі, як хтось промовляв до зібраних там селян і радів їм застрайкувати, але ані по голосі ані по рисах лиця не пізнав тої особи, бо це було в сумерку. Заперечує рішуче, ніби тим бесідником був оба. Михайло Лігашевський. Тоді предс. Тертіал відчитує його зізнання, зложені перед слідчим суддею, де він назвав оба. Мих. Лігашевського як того бесідника. Са. Кись заявив, що слідчий суддя запитався його, чи то говорив Мих. Лігашевський в Народнім Домі до селян, на що він прикинувся. Зробив це тому, бо боявся, щоб його поліція не арештувала. Далі зізнав, що слідчий суддя переслухував свідків на постерунку і переслуханням поліція тероризувала свідка, кажучи: „Ти большевик. Тебе арештуємо!“. Пра тому уживала таких соковитих висловів, як „шляк вас трафить, большевики“ і т. д. Також інші свідки, як Ілько Процик і Теодор Луківський потвердили своїми зізнаннями, що їх перед переслуханням у слідчого судді поліція в цей самий спосіб тероризувала.

Тоді прок. Пеке забрав слово і просив трибунал списати зі свідком Кисем окремий протокол та його арештувати. Але обор. д-р Старосольський спротивився, щоб свідка арештувано, кажучи, що це можна уживати тероризуванням цього свідка. Предс. Тертіал заявив, що прокуратор може окремо доходити собі, чи цей свідок дізнав правду і тому не прихилився до внесення прокуратури.

Далі са. Олекса Хаврона, незаприсяжений, зізнав, що не чув, аби оба. Мих. Лігашевський намовляв людей до страйки. Каже, що камінями на поліцію не кидало тому, бо камінями дедало на гостинці під грубою верстовою сільку.

Знаюва са. Ілько Процик під присягою зізнав, що поліція перед його переслуханням у слідчого судді тероризувала його і казала йому сказувати так: „Михайло Лігашевський має сказати до свідка в дні 29. XII. 1928 р. на дорозі такі слова: чужі фірманки поїхали по дереву, але ми слоня!“. Тепер свідок каже, що він присягнув не їдемо. Тепер свідок каже, що він присягнув і говорити правду, а тому йні відкинує свої зізнання, зложені перед слідчим суддею. Далі на запит обор. д-ра Старосольського виявляється, що цього свідка арештовано перед його зізнанням у слідчого судді і що свідок невисказав ні-

ний день на поліції в Мостах Великих. Пізніше випущено його на волю і переслухано у слідчого судді, але він не знав, чи як свідка чи як обвинуваченого. До нього також просив прокуратор прирівняти припис § 277 к. п. і його арештувати, але предсідник не згодився на це, кажучи, що прок. може окремо потягати його за неправдиві зізнання до відповідальності.

Вкінці переслухано ще під присягою св. Теодора Луківського. Він відкавив цілком свої зізнання, а зложені перед слідчим суддею, кажучи, що вони є неправдиві. Зате предс. Тертіл скористав тут з припису § 277 к. п. і свідка арештувало, та відставлено до слідчого судді. Предс. мотнував свій крок тим, що слідчий суддя упімає свідка перед зізнанням по думці § 165 к. з., щоб він зізнав правду. Цього свідок не зробив. На тому перервано розправу до четверга.

Зі спортивного життя.

Перед виїздом „України“ до Ужгороду.

Ужгородський спортивний клуб „Русь“, що запросив до себе львівську „Україну“ на два змагання, приготується, як довідуємося, дуже енергійно до зустрічі з львівською дружиною. Сама зустріч подумана як „Свято Спортивця“ і викликала живе зацікавлення не тільки в Ужгороді, але й у інших містах Закарпаття. Міршолом зацікавлення є хочби те, що вже тепер різні спортивні ентузіасти в Ужгороді поробили заклади, що цим разом оба змагання мусять виграти „Русь“. Побачимо.

З діяльності спорт. т-ва „Ропник“ у Бориславі.

„Ропник“ (Борислав) зачав цьогорічний сезон копаного м'яча з Т. У. Р-ом (Борислав) у приятельських змаганнях з вислідом 2 : 2 (2 : 1) дня 1. п. м. В неділю 12. п. м. грав „Ропник“ з „Соколом“ (Дрогобич) з вислідом 5 : 2 (3 : 1). З обох цих змагань можна заважити, що „Ропник“ працює ц. р. над досягненням ще кращих успіхів, як у мин. році. Можна мати надію, що „Ропник“ стане небав-

ком одною з найкращих наших дружин на провінції.

Чеські мистецтва.

Чеські змагання за мистецтво І. ліги так якби покінчені. Вікторія Жижков завершила всі свої змагання 18 пунктами (на 12 змагань). Славія, що на 10 змагань здобула 17 пунктів, є, можна сказати, безпеліційним мистцем на цей рік, бо два останні змагання має відіграти зі слабими противниками і до того на своєму гриш, а потребує всього 1 пункту. На третьому місці буде правдоподібно Спарта, на четвертому Богемієнс, на п'ятому Кладно, на шостому Чехіє Карлін. Лібен відпадає невідлучно до II. ліги.

З Верховної Пластової Команди.

В справі пластових таборів.

У зв'язку зі статтями д-ра Саламанчука в справі руханки і спорту в пластових таборах і з нагоди близьких загальних зборів нашого опікунчого товариства, повідомляємо всіх, що їм добре Пласту лежить на серці, що свідомих наших обов'язків виконуємо їх так як в наших обставинах і при наших засобах виконувати можливо. Всяку фахову пораду і поміч, оскільки вона рахується в обставинах, ми кожної хвилини приймаємо з найбільшою готовістю, але просимо всіх охочих до реальної співпраці, звертатися до нас безпосередньо. На академічну полеміку в нас часу нема. З усієї, отже і з руханкової, спортової і лікарської діяльності в торічних таборах у нас у руках докладні звіти і з них ми даємо справу на надходивших загальних зборах У. Краєвого Товариства охорони дітей і опіки над молоддю, як лашо опікунчої влади. Готові там рівночасно ухвалювати всяких висновок, слухати всяких фахових поучень щодо здійсненні діяльності в Пласті, приймати згодошення до співпраці і поради щодо придбання фондів на здійснення плянів.

ВЕРХОВНА ПЛАСТОВА КОМАНДА

(як секція Українського Краєвого Товариства охорони дітей і опіки над молоддю.)

Теперішні господині

віддавна очікували і домагалися самоперучого середника. Їх потребу заспокоїв винахід Radion-y. Прання перестало дошкулювати господиням, коли пізнали користі і полехші, які дає їм Radion.

Нема нічого простішого:

вистане розпустити Radion в студній воді, намочити білля в тім розчині, варити 1/2 години, відтак належно виполокати і білля випране. Непотрібно терти і шіткучати білля, бо

RADION

сам пере!

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Миський Театр:
Четвер 16-го, г. 7:30 веч. „Аїда“, опера, диригент Бердасва.
П'ятниця 17-го, г. 7:30 веч. „Несподіванка“ (30%, анжжи).
Субота 18-го, г. 3:00 попол. „Твардовські на Кшемьонках“.
Субота 18-го, г. 7:30 веч. „Кармен“.
Малый Театр:
Четвер 16-го, г. 7:30 веч. „Варшавський журна“.
П'ятниця 17-го театр закритий.
Субота 18-го, г. 7:30 веч. Котання без сотака Кеджиського (премієра).

Кіна.

„Аполло“: „Полуна кохання“.
„Козюсєт“: „Тамний китаєць“.
„Лев“: „Острів насолод“ (Містент і К. Франс).
„Маруєцька“: „Дитина вузнич“.
„Озак“: „Непотрібна людина“ (з Я. Гінсго).
„Палас“: „Драма в підземній залізнич“ і „Гарі та сонні примари“.
„Пан“: „Янго вузнич“.
„Пасаж“: „Мар джунгаї“.
„Фатаморган“: „Нуддари“ (В. Пігор).
„Химера“: „Як стати прихдопною“.

Програма радіо.

П'ятниця 17-го.

Льондон (358). 20:00. Симфонічний концерт.
Париж (1744). 16:45. Концерт. 21:35. Концерт.
Берлін (3734). 20:00. Опереткова музика.
Відень (519,9). 17:15. Концерт. 20:15. „Квітка Кінета“ оперетка Штрауса.
Лингенберг (462,2). 20:00. Концерт. 21:00. Квартет.
Міліно (2012). 20:30. Симфонічний концерт.
Будапешт (345). 12:05. Циганська музика. 19:30. Опера.
Москва (1442,3). 16:00. Концерт української музики.
Херні (1680). 19:00. Концерт націон. мейностей.
Київ (775). 17:45. Популярний концерт.

Рим (443,8). 20:45. „Патаніні“ Легара.
Варшава (1395,1). 17:55. Концерт мандолиністів. 20:15. Концерт з Флагармонії.

Познань (332,8). 22:15. Музика до танців.

Субота 18-го.

Льондон (358). 19:30 Оркестра. 22:35 Музика до танців.
Париж (1744). 21:15 Концерт. 22:00 Музика до танців.
Кенігсвергергазген (1618,3). 21:00 Фортепьяновий концерт. 21:30 Скрипковий концерт.
Лингенберг (462,2). 20:00 Веселий вечір.
Відень (519,9). 18:50 Пісні Вольфа-Феррарі.
Міліно (504,2). 19:00 Джезбенд. 20:10 „Людодзета“, опера Маскані.
Рим (443,8). 17:30 Концерт ітаз. музики.
Будапешт (345). 18:00 Мадарські пісні та циганська музика. 19:35 Легка музика.
Ленінград (1000). 14:30 Сучасна музика.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакції не відповідає

Конкурс. Управління Монастиря С. С. Василянко в Яворові оголошує отримати конкурс на одну посаду для учительської семінарії з кваліфікацією до шк. середньої, а одну посаду на учительську школу вправ з кваліфікацією до шк. середньої. — Управління. 2012 3-3

Пригладна. Загальні Збори „Українського Краєвого Т-ва охорони дітей і опіки над молоддю у Львові“ відбудуться в понеділок, дня 20. травня 1929 р. о 10. год. рано в домішній Т-ва, вул. Бахарська ч. 11 і пов. Всі Філії об'єднані вислати на Збори своїх відпоручників (§. 15. стат.) — Головний Виді. 2035 1-2

Соціальщина, позір! Звичайні Загальні Збори Філії „Прогреси“ в Совазі відбудуться в понеділок 20. травня ц. р. в селі Народної Торговлі в Совазі. На порядку зборів наділення уступачого виділу й контрольної комісії, а також вибір голови, 6 членів і 3 заступників виділу та 3 членів контрольної ко-

місії. Початок Зборів: 10. год. рано. В Заг. Зборах можуть брати участь тільки члени Т-ва і відпоручники читальні. „Прогреси“, які заплатили членську владку за 1928, зга. 1929 р. — Виді. 2036 1-2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

НОТАР в КОСОВІ за Коломием прийме кандидата управління до субститутії. 2009 2-2

ВАЖНЕ ДЛЯ ЛІТНИКІВ. Бюро мешкань для літників в Косові посередничить в винайманні мешкань і ухвалює всяких інформацій. 2017 2-5

ПОШУКУЮ служаного до сляну стану віального до 27 ат здорового, чистого, чесного за рекомендацією, який знаєби добре Львів. Згодошення негайно до Торг.-Пром. Банку Львів, Бойми 4 між 4-5 пош. 2019 3 3

ГОДИННИК ВАШ буде найкраще паравлений у найбільшій годинникарській роботі Івана Зельтєнрайха, Львів пз. Марієцька ч. 5. — З провінцій просимо репаратії прислати поштою. — Старовинні дамські годинники перероблюємо на ргчи. 3 6 163-7

МУЖЧИНА кавалер літ 40. на державній посаді 20 літ, має майна до 30.000 зол. шукає цю дорогою відповідної товаришки життя. — Згодошення до Адміністрації „Діла“ під „Україна“. 2031 1-1

ВІДЛЯ двоверхова, комфорт, ціна віальна. Город. гараж. Ціна 9.500 доларів, майда 2.500 доларів. Візла комфорта, віальне мешкання чотирпопосе, бічна надоліста Ціна 6.500 доларів. Центральна Агенція, вул. Коперника ч. 14. 2034 1-1

ХЛОПЦІ львівського до практики прийме корінь торговля Е. Мартинця, Львів, площа Улії Берестейської ч. 5. 2029 1-4

ХТО в Впр. ОО. прийняв сироту зі склещеної родини, середніх літ на один місяць для відпочинку, буде засканий подати адресу до Адміністрації „Діла“ під „відпочинок“. 1-2

АБОЛЬВЕНТКА педагогічного інституту з практикою шукає від 1. червня зайняти до дітей при інтелігентній родині на час канікул есентуально дош. Ласкаві згодошення слати до Адміністрації „Діла“ під „Скромні вигоди“. 2036 1-1

В СІЛЯКІ годинникарсько-ювілерські роботи виконує найстаранніше Домбровські-Розважєвські Львів (Готель Жоржа) вул. Академічна ч. 2. 1966 а) 49-2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

Спеціаліст бездз. лезіа, серця і жолука

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 11-20

АВТОБУСИ і ТЯГАРІВКИ

цілком готові до їзди негайно

2007 доставляе

АЛЬТШИЛЕР і Ска

Львів, пл. Марієцька 6-7.

Телефон 18-19 і 64-65.

Пнеума- „MICHELIN“

тики

і поручає фабричний склад

Витовд Транда

Львів, вул. Подільська 2

2006 Телефон 8-43.

Загальні Збори Союзу Українських

Наклядів і Кінгартенів відбудуться у

Львові в неділю дня 19 травня ц. р. о 10. год. рано в селі Народної Торговлі в Совазі. На порядку зборів наділення уступачого виділу й контрольної комісії, а також вибір голови, 6 членів і 3 заступників виділу та 3 членів контрольної ко-

місії. Початок Зборів: 10. год. рано. В Заг. Зборах можуть брати участь тільки члени Т-ва і відпоручники читальні. „Прогреси“, які заплатили членську владку за 1928, зга. 1929 р. — Виді. 2036 1-2

ВАЖНЕ ДЛЯ ЛІТНИКІВ. Бюро мешкань для літників в Косові посередничить в винайманні мешкань і ухвалює всяких інформацій. 2017 2-5

ПОШУКУЮ служаного до сляну стану віального до 27 ат здорового, чистого, чесного за рекомендацією, який знаєби добре Львів. Згодошення негайно до Торг.-Пром. Банку Львів, Бойми 4 між 4-5 пош. 2019 3 3

ГОДИННИК ВАШ буде найкраще паравлений у найбільшій годинникарській роботі Івана Зельтєнрайха, Львів пз. Марієцька ч. 5. — З провінцій просимо репаратії прислати поштою. — Старовинні дамські годинники перероблюємо на ргчи. 3 6 163-7

МУЖЧИНА кавалер літ 40. на державній посаді 20 літ, має майна до 30.000 зол. шукає цю дорогою відповідної товаришки життя. — Згодошення до Адміністрації „Діла“ під „Україна“. 2031 1-1

ВІДЛЯ двоверхова, комфорт, ціна віальна. Город. гараж. Ціна 9.500 доларів, майда 2.500 доларів. Візла комфорта, віальне мешкання чотирпопосе, бічна надоліста Ціна 6.500 доларів. Центральна Агенція, вул. Коперника ч. 14. 2034 1-1

ХЛОПЦІ львівського до практики прийме корінь торговля Е. Мартинця, Львів, площа Улії Берестейської ч. 5. 2029 1-4

ХТО в Впр. ОО. прийняв сироту зі склещеної родини, середніх літ на один місяць для відпочинку, буде засканий подати адресу до Адміністрації „Діла“ під „відпочинок“. 1-2

АБОЛЬВЕНТКА педагогічного інституту з практикою шукає від 1. червня зайняти до дітей при інтелігентній родині на час канікул есентуально дош. Ласкаві згодошення слати до Адміністрації „Діла“ під „Скромні вигоди“. 2036 1-1